

Υπουργείο Υγείας

Πληροφοριακό Δελτίο Εμβολίου κατά του κορωνοϊού COVID-19

Το έγγραφο αυτό παρέχει βασικές πληροφορίες μόνο και δεν έχει σκοπό να δώσει ή να αντικαταστήσει ιατρικές συμβουλές, διάγνωση, ή νομικές συμβουλές.

Μέχρι σήμερα, έχουν εγκριθεί από το Υπουργείο Υγείας του Καναδά για χρήση στον Καναδά τα παρακάτω εμβόλια κατά του κορωνοϊού COVID-19: [Pfizer-BioNTech COVID-19 vaccine](#), [Moderna COVID-19 vaccine](#), [AstraZeneca COVID-19 vaccine](#), [COVISHIELD COVID-19 vaccine](#), and [Janssen COVID-19 vaccine](#) [εμβόλιο

Moderna COVID-19, εμβόλιο κατά του κορωνοϊού ΆστραΖένεκα COVID-19, εμβόλιο κατά του κορωνοϊού COVISHIELD COVID-19, και εμβόλιο κατά του κορωνοϊού Jansen COVID-19. Πληροφορίες για το εμβόλιο Τζάνσεν COVID-19 θα προστεθούν στο έγγραφο αυτό μόλις επιβεβαιωθεί προμήθεια για τον Καναδά. Όλα τα εμβόλια [vaccines for COVID-19](#) [εμβόλια κατά του κορωνοϊού COVID-19] που έχουν εγκριθεί για χρήση στον Καναδά έχουν αξιολογηθεί από το Υπουργείο Υγείας του Καναδά, χρησιμοποιώντας αυστηρά πρότυπα. Το Υπουργείο Υγείας του Καναδά θα εξακολουθήσει να παρακολουθεί όλα τα εμβόλια για να βεβαιωθεί ότι είναι ασφαλή και αποτελεσματικά.

Παρακαλούμε να διαβάσετε αυτό το πληροφοριακό δελτίο προσεκτικά και να βεβαιωθείτε πριν κάνετε το εμβόλιο ότι έχουν απαντηθεί όλα τα ερωτηματικά σας από άτομο που παρέχει υγειονομική φροντίδα.

Τι είναι ο κορωνοϊός COVID-19

Ο κορωνοϊός COVID-19 είναι λοίμωξη που προκαλείται από έναν νέο κορωνοϊό (SARS-CoV-2). Ο κορωνοϊός COVID-19 αναγνωρίστηκε για πρώτη φορά τον

Δεκέμβριο 2019 και από τότε έχει εξαπλωθεί σε όλον τον κόσμο και έχει δημιουργήσει πανδημία. Ο κορωνοϊός Covid-19 μεταδίδεται κυρίως από ένα μολυσμένο άτομο σε άλλους όταν το μολυσμένο άτομο βήχει, φταρνίζεται, τραγουδάει, μιλάει και αναπνέει. Είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι μολυσμένα άτομα είναι δυνατό να μεταδώσουν την λοίμωξη ακόμη και όταν δεν έχουν συμπτώματα. [Symptoms of COVID-19](#) [Συμπτώματα του κορωνοϊού COVID-19]. Τα συμπτώματα του κορωνοϊού COVID-19 μπορεί να περιλαμβάνουν βήχα, δυσκολία στην αναπνοή, πυρετό, ρίγη, κόπωση και απώλεια όσφρησης ή γεύσης. Μερικοί άνθρωποι που έχουν μολυνθεί από τον ιό δεν έχουν καθόλου συμπτώματα, ενώ άλλοι έχουν συμπτώματα που κυμαίνονται από ελαφρά έως σοβαρά.

Πως τα εμβόλια κατά του κορωνοϊού COVID-19 παρέχουν

προστασία κατά του COVID-19?

Όλα τα εμβόλια λειτουργούν δίνοντας στο σώμα μας κάτι που μοιάζει με την λοίμωξη, έτσι ώστε το ανοσοποιητικό μας σύστημα να μάθει πώς να δημιουργεί φυσική προστασία. Στη συνέχεια, αυτή η φυσική προστασία βοηθά να αποφεύγεται μελλοντική ασθένεια σε περίπτωση που έλθετε σε επαφή με τον κορωνοϊό COVID-19 στο μέλλον. **Δεν μπορείτε να πάρετε τον κορωνοϊό COVID-19 από το εμβόλιο.**

Μπορείτε να βρείτε περισσότερες πληροφορίες σχετικά με το πως τα εμβόλια κατά του κορωνοϊού COVID-19 δημιουργούν προστασία στην ιστοσελίδα [Public Health Ontario's \(PHO\) COVID-19 Vaccines](#) [Δημόσια Υγεία Οντάριο (ΔΥΟ) Εμβόλια κατά του κορωνοϊού COVID-19] και [What You Need to Know About COVID-19 Vaccine](#) [Τι πρέπει να γνωρίζετε για το Εμβόλιο κατά του κορωνοϊού COVID-19] και [COVID-19 Vaccines: Viral Vector-Based Vaccines](#) [Εμβόλια κατά του κορωνοϊού COVID-19: Ιογενή Εμβόλια που βασίζονται στον Φορέα].

Όλα τα εμβόλια κατά του κορωνοϊού COVID-19 που έχουν εγκριθεί για χρήση στον Καναδά είναι αποτελεσματικά όσον αφορά την προστασία εναντίον συμπτωματικής, εργαστηριακά επιβεβαιωμένης ασθένειας. Σε μεγάλες

μελέτες κατά τις οποίες δόθηκαν στα άτομα και οι δύο δόσεις του εμβολίου, όλα τα εμβόλια ήταν πολύ καλά στην πρόληψη νόσησης των ατόμων με συμπτώματα και εργαστηριακά επιβεβαιωμένο κορωνοϊό COVID-19. Η αποτελεσματικότητα του εμβολίου 14 ημέρες μετά την πρώτη δόση και πριν την δεύτερη δόση υπολογίζεται ότι είναι πάνω από 90% για την Pfizer-BioNTech και την Moderna και πάνω από 70% για την AstraZeneca/COVISHIELD. Η αποτελεσματικότητα του εμβολίου μετά την δεύτερη δόση μέσα στο συνιστώμενο μεσοδιάστημα υπολογίζεται ότι είναι πάνω από 90% για την Pfizer-BioNTech και την Moderna και πάνω από 80% για την AstraZeneca/COVISHIELD. Είναι σημαντικό να κάνετε και τις δύο δόσεις των εμβολίων αυτών. Μακροχρόνια προστασία κατά του κορωνοϊού COVID-19 δεν επιτυγχάνεται μέχρι να γίνει και η δεύτερη δόση. **Όλα τα εμβόλια κατά του κορωνοϊού COVID-19 που έχουν εγκριθεί για χρήση στον Καναδά είναι επίσης πολύ αποτελεσματικά στην πρόληψη εναντίον εισαγωγής σε νοσοκομείο.**

Ποιος μπορεί να κάνει αυτά τα εμβόλια;

Μία πλήρης σειρά εμβολίου πρέπει να προσφέρεται σε άτομα που δεν έχουν αντενδείξεις προς το εμβόλιο και ανήκουν στις ομάδες προτεραιότητας που εμβολιάζονται αυτή τη στιγμή.

- Το εμβόλιο κατά του κορωνοϊού Pfizer-BioNTech COVID-19 έχει εγκριθεί αυτή τη στιγμή για άτομα από 16 ετών και πάνω.
- Το εμβόλιο κατά του κορωνοϊού Moderna COVID-19 έχει εγκριθεί αυτή τη στιγμή για άτομα από 18 ετών και πάνω.
- Το εμβόλιο κατά του κορωνοϊού AstraZeneca και COVISHIELD έχει εγκριθεί αυτή τη στιγμή για άτομα από 18 ετών και πάνω. Αυτή τη στιγμή, η Εθνική Συμβουλευτική Επιτροπή Εμβολιασμού (ΕΣΕΕ) [recommends](#) [συνιστά] να μην χρησιμοποιούνται τα εμβόλια κατά του κορωνοϊού AstraZeneca και COVISHIELD σε ενήλικα άτομα κάτω από 55 ετών.

Για να μάθετε εάν έχει έλθει η σειρά σας να κάνετε το εμβόλιο τώρα σύμφωνα με την προτεραιότητα, παρακαλούμε να αναφερθείτε στο [Ontario's COVID-19 vaccination plan](#) [Πρόγραμμα Εμβολιασμού του Οντάριο κατά του κορωνοϊού COVID-19].

Πριν κάνετε το εμβόλιο, ενημερώστε το άτομο που σας παρέχει υγειονομική φροντίδα, το οποίο σας κάνει το εμβόλιο, εάν:

- Αυτή τη στιγμή δεν αισθάνεσθε καλά ή εάν έχετε συμπτώματα κορωνοϊού COVID-19.
- Είχατε προηγουμένως αλλεργική αντίδραση στο εμβόλιο κατά του κορωνοϊού COVID-19 ή σε οποιαδήποτε συστατικά των εμβολίων κατά του κορωνοϊού COVID-19, ή σε οποιοδήποτε άλλο εμβόλιο.
- Αυτή τη στιγμή δεν αισθάνεσθε καλά ή εάν έχετε συμπτώματα κορωνοϊού COVID-19.
- Είχατε προηγουμένως αλλεργική αντίδραση στο εμβόλιο κατά του κορωνοϊού COVID-19 ή σε οποιαδήποτε συστατικά των εμβολίων κατά του κορωνοϊού COVID-19, ή σε οποιοδήποτε άλλο εμβόλιο.
- Έχετε κάποια αλλεργία ή αλλεργικές παθήσεις.
- Είσαστε ή ενδέχεται να είσαστε έγκυος ή εάν θηλάζετε.
- Έχετε κατεσταλμένο ανοσοποιητικό σύστημα λόγω ασθένειας ή θεραπείας ή έχετε διαγνωσθεί με αυτοάνοση ασθένεια.
- Έχετε λιποθυμήσει ή ζαλιστεί μετά τη χορήγηση προηγούμενου εμβολίου ή κατά τη διάρκεια ιατρικής διαδικασίας ή εάν φοβάστε τις ενέσεις. Το άτομο που σας παρέχει υγειονομική φροντίδα μπορεί να σας προσφέρει υποστήριξη που θα σας βοηθήσει, παραδείγματος χάρη να συστήσει να κάνετε το εμβόλιο ξαπλωμένος για να μην λιποθυμήσετε.

Το καθοδηγητικό έγγραφο [Vaccination Recommendations for Special Populations](#) [Συστάσεις σχετικά με το Εμβόλιο για Ειδικές Ομάδες του Πληθυσμού ΣΒΕΟΠ] παρέχει επιπλέον πληροφορίες για εγκύους και άτομα που θηλάζουν, που έχουν αλλεργίες, αυτοάνοσες ασθένειες ή κατεσταλμένο ανοσοποιητικό σύστημα λόγω ασθένειας ή θεραπείας, καθώς και για εφήβους που έχουν πολύ υψηλό κίνδυνο σοβαρών επιπτώσεων από τον κορωνοϊό COVID-19. Εάν έχετε ερωτηματικά ως προς το εάν το εμβόλιο είναι καλό για σας με βάση την ιατρική σας κατάσταση, συμβουλευτείτε το άτομο που σας παρέχει υγειονομική φροντίδα.

Ποιος πρέπει να καθυστερήσει να κάνει αυτά τα εμβόλια;

- Άτομα που έχουν κάνει άλλο εμβόλιο (όχι το εμβόλιο κατά του κορωνοϊού COVID-19) τις προηγούμενες 14 ημέρες.
- Άτομα με συμπτώματα οξείας ασθένειας. Τα άτομα αυτά πρέπει να περιμένουν μέχρις ότου υποχωρήσουν τελείως τα συμπτώματα, ώστε να αποφευχθεί να αποδοθούν τυχόν επιπλοκές προερχόμενες από την ασθένεια σε παρενέργειες σχετιζόμενες με το εμβόλιο.
- Άτομα με συμπτώματα κορωνοϊού COVID-19. Για να ελαχιστοποιηθεί ο κίνδυνος μετάδοσης του κορωνοϊού COVID-19, εάν τα άτομα αυτά προσέλθουν σε κλινική/τόπο εμβολιασμού, θα τους δοθούν οδηγίες να ακολουθήσουν τα τρέχοντα μέτρα της τοπικής δημόσιας υγείας και θα τους ενθαρρύνουν να κάνουν το τεστ.

Άτομα με ή χωρίς συμπτώματα που τους έχουν δοθεί οδηγίες αυτοαπομόνωσης επειδή υπάρχουν υποψίες ή και βεβαιότητα μόλυνσης κορωνοϊού COVID-19 ή λόγω στενής επαφής με περιστατικό κορωνοϊού COVID-19 δεν πρέπει να πηγαίνουν σε κλινικές εμβολιασμού, αλλά πρέπει να περιμένουν να κάνουν το εμβόλιό τους όταν τελειώσει η περίοδος απομόνωσής τους.

Πως γίνεται το εμβόλιο;

- Το εμβόλιο γίνεται ως ένεση ψηλά στον βραχίονα (μπράτσο) (μέσα στον δελτοειδή μυ). Η επαρχία ακολουθεί τις συστάσεις της Εθνικής Συμβουλευτικής Επιτροπής για τον Εμβολιασμό (ΣΕΣΕΕ) [recommendations from the National Advisory Committee on Immunization \(NACI\)](#) για την επέκταση του χρονικού διαστήματος της δεύτερης δόσης του εμβολίου κατά του κορωνοϊού COVID-19 για τα εμβόλια Pfizer-BioNTech, Moderna και AstraZeneca και COVISHIELD μέχρι 4 μήνες μετά την πρώτη δόση. Για το εμβόλιο Pfizer-BioNTech, το συνιστώμενο μεσοδιάστημα για την δεύτερη δόση είναι 4 μήνες μετά την πρώτη δόση.
- Για το εμβόλιο Moderna, το συνιστώμενο μεσοδιάστημα για την δεύτερη δόση είναι 4 μήνες μετά την πρώτη δόση.

- Για το εμβόλιο AstraZeneca και COVISHIELD, το συνιστώμενο μεσοδιάστημα για την δεύτερη δόση είναι 4 μήνες μετά την πρώτη δόση.

Τα άτομα πρέπει να κάνουν το ίδιο προϊόν εμβολίου κατά του κορωνοϊού COVID-19 για όλη τη σειρά εμβολίου (δηλαδή το άτομο πρέπει να κάνει το ίδιο εμβόλιο για την πρώτη και δεύτερη δόση). Εμβόλια διαφορετικών τύπων (π.χ. mRNA, viral vector (ιϊκός φορέας)) πρέπει να θεωρούνται διαφορετικά εμβόλια και δεν πρέπει να χρησιμοποιούνται στην ίδια σειρά.

Ποια είναι τα συστατικά των εμβολίων;

Συστατικά		Pfizer-BioNTech	Moderna	AstraZeneca / and COVISHIELD
Ιατρικά		<ul style="list-style-type: none"> mRNA 	<ul style="list-style-type: none"> mRNA 	<ul style="list-style-type: none"> Μη αντιγραφόμενος ιϊκός φορέας (ChAD)
Μη Ιατρικά	Λιπίδια	<ul style="list-style-type: none"> ALC-0315 ALC-0159 πολυαιθυλενογλυκόλη (PEG) 1,2-Διστεαρόυλ-sn-γλυκερο-3-φωσφοχολίνη (DSPC) Χολιστερίνη 	<ul style="list-style-type: none"> 1,2-Διστεαρόυλ-sn-γλυκερο-3-φωσφοχολίνη (DSPC) Χολιστερίνη PEG2000 DMG SM-102 	<ul style="list-style-type: none"> Διένυδρο εδετικό δινάτριο (EDTA) Αιθανόλη L-Ιστιδίνη Μονονυδρική υδροχλωρική L-Ιστιδίνη Πολυσορβικό 80
	Άλατα	<ul style="list-style-type: none"> Διβασικό διένυδρο φωσφορικό νάτριο Μονοβασικό φωσφορικό κάλιο Χλωριούχο κάλιο Χλωριούχο νάτριο 	<ul style="list-style-type: none"> Οξικό οξύ Τριένυδρο οξικό νάτριο τρομεθαμίνη Υδροχλωρική τρομεθαμίνη 	<ul style="list-style-type: none"> Εξαένυδρο χλωριούχο μαγνήσιο Χλωριούχο νάτριο
	Σάκχαρο	<ul style="list-style-type: none"> Σακχαρόζη 	<ul style="list-style-type: none"> Σακχαρόζη 	<ul style="list-style-type: none"> Σακχαρόζη
		<ul style="list-style-type: none"> Ενέσιμο νερό 	<ul style="list-style-type: none"> Ενέσιμο νερό 	<ul style="list-style-type: none"> Ενέσιμο νερό

Είναι σημαντικό να ξανακοιτάξετε τον κατάλογο αυτό προσεκτικά καθώς μερικοί άνθρωποι μπορεί να είναι αλλεργικοί στα συστατικά αυτά, συμπεριλαμβανομένης της **πολυαιθυλενογλυκόλης (PEG)** και του **πολυσορβικού 80** και/ή της **τρομεθαμίνης**. Πάντως, αυτά σπάνια προκαλούν αλλεργικές αντιδράσεις. Η Πολυαιθυλενογλυκόλη (PEG) συναντάται σε προϊόντα όπως τα φάρμακα, προϊόντα προετοιμασίας του εντέρου για κολονοσκόπηση, καθαρτικά, αντιβηχικά σιρόπια, καλλυντικά, δερματικές κρέμες, ιατρικά προϊόντα που χρησιμοποιούνται πάνω στο δέρμα και κατά τη διάρκεια εγχειρήσεων οδοντόπαστα, φακούς επαφής και σε διάλυμα φακών επαφής. Η πολυεθυλενογλυκόζη μπορεί, επίσης, να βρίσκεται σε τρόφιμα και ποτά, αλλά δεν φαίνεται να προκαλεί αλλεργικές αντιδράσεις από τρόφιμα και ποτά. Το πολυσορβικό 80 συναντάται σε ιατρικά παρασκευάσματα (όπως έλαια βιταμινών, δισκία και αντικαρκινικές ουσίες) και καλλυντικά. Η τρομεθαμίνη είναι ένα συστατικό σε μέσα αντίθεσης (contrast media), σε φάρμακα που λαμβάνονται από το στόμα και σε παρεντερικά φάρμακα.

Ποιες είναι οι παρενέργειες του εμβολίου;

Τα εμβόλια κατά του κορωνοϊού COVID-19, όπως όλα τα εμβόλια, είναι δυνατό να προκαλέσουν παρενέργειες, αν και όχι σε όλους και εκείνοι που παρουσιάζουν παρενέργειες ως επί το πλείστον αναφέρουν ελαφρές παρενέργειες. Οι πιο κοινές παρενέργειες που αναφέρονται μετά την χορήγηση του εμβολίου κατά του κορωνοϊού COVID-19 είναι τοπικές αντιδράσεις όπως πόνος, κοκκινίλα ή πρήξιμο στο σημείο που έγινε η ένεση, κόπωση, πονοκέφαλος, μυϊκός πόνος, πόνος στις αρθρώσεις και χαμηλός πυρετός.

Συνεχιζόμενες μελέτες πάνω σ' αυτά τα εμβόλια κατά του κορωνοϊού COVID-19 δείχνουν ότι σοβαρές παρενέργειες που έχουν παρατηρηθεί μέχρι σήμερα είναι **εξαιρετικά σπάνιες**. Άτομα στις μελέτες αυτές που έχουν κάνει το εμβόλιο συνεχίζουν να παρακολουθούνται για τυχόν μακροχρόνιες παρενέργειες.

Το προσωπικό των κλινικών είναι προετοιμασμένο να διαχειριστεί μια σοβαρή παρενέργεια, εάν αυτή συμβεί. Όταν κάνετε την δεύτερη δόση του εμβολίου σας κατά του κορωνοϊού COVID-19, **πείτε στο άτομο που σας**

Παρέχει υγειονομική φροντίδα και σας χορηγεί την δεύτερη δόση εάν είχατε οποιαδήποτε παρενέργεια μετά την πρώτη δόση.

Πολύ σπάνια, το εμβόλιο AstraZeneca/COVISHIELD έχει συνδεθεί με μια σπάνια μορφή θρόμβου αίματος μετά τον εμβολιασμό. Οι γιατροί το ονομάζουν αυτό «vaccine-induced prothrombotic immune [thrombocytopenia](#)» (VIPIT) [«προθρομβωτική ανοσοποιητική θρομβοκυτταροπενία που προκαλείται από εμβόλιο» (ΠΑΘΕ)]. Αυτοί οι θρόμβοι αίματος έχουν δύο σημαντικά χαρακτηριστικά: παρουσιάζονται 4 έως 20 ημέρες μετά τον εμβολιασμό, και συνδέονται με χαμηλά αιμοπετάλια (μικροσκοπικά κύτταρα αίματος που βοηθούν στην δημιουργία θρόμβων αίματος που σταματούν την αιμορραγία). Η ΠΑΘΕ φαίνεται ότι είναι σπάνια, καθώς συμβαίνει κάπου μεταξύ 1 σε κάθε 125,000 μέχρι 1 σε 1 εκατομμύριο ανθρώπους. Είναι συνηθέστερη στις γυναίκες κάτω από την ηλικία των 55 ετών. Παρακαλούμε δείτε το [VIPIT Following AstraZeneca COVID-19 Vaccination](#) [ΠΑΘΕ Μετά από εμβολιασμό με AstraZeneca COVID-19] για περισσότερες πληροφορίες.

Το Υπουργείο Υγείας του Καναδά [Health Canada](#) το έχει αξιολογήσει αυτό και έχει αποφασίσει ότι τα ευεργετήματα του εμβολίου AstraZeneca/COVISHIELD στην προστασία των Καναδών από τον κορωνοϊό COVID-19 εξακολουθούν να είναι περισσότερα από τους κινδύνους. Οι θρόμβοι αίματος είναι κοινοί, κυρίως σε ηλικιωμένους ανθρώπους. Ο ίδιος ο κορωνοϊός COVID-19 συνδέεται με την δημιουργία θρόμβων αίματος, επομένως όλα τα εμβόλια κατά του κορωνοϊού COVID-19 εξακολουθούν να σινιιστώνται για άτομα που είχαν θρόμβο αίματος στο παρελθόν, ή που έχουν οικογενειακό ιστορικό θρόμβων αίματος και που παίρνουν αιμολυτικά φάρμακα.

Πότε πρέπει να τηλεφωνήσω στο άτομο που μου παρέχει υγειονομική φροντίδα;

Εάν έχετε παρενέργειες που σας ανησυχούν ή που δεν σταματούν μετά από μερικές ημέρες, επικοινωνήστε με το άτομο που σας παρέχει υγειονομική φροντίδα ή αναζητήστε ιατρική φροντίδα.

Πηγαίνετε στο πλησιέστερο **τμήμα επειγόντων περιστατικών (Emergency Department)** ή **καλέσετε το 911** εάν έχετε οποιαδήποτε από τις ακόλουθες δυσμενείς αντιδράσεις μέσα σε τρεις ημέρες από τη χορήγηση του εμβολίου:

- κνίδωση (καντήλες)
- πρήξιμο του προσώπου ή του στόματος
- δυσκολία στην αναπνοή
- πολύ ωχρο χρώμα και σοβαρή υπνηλία
- υψηλό πυρετό (πάνω από 40° Κελσίου)
- σπασμούς ή επιληπτικές κρίσεις
- άλλα σοβαρά συμπτώματα ((π.χ. «μυρμήγκιασμα» (σαν να σας τσιμπούν βελόνες) ή μούδιασμα).

Εάν έχετε κάνει το εμβόλιο AstraZeneca/COVISHIELD και εμφανίσετε οποιοδήποτε από τα ακόλουθα συμπτώματα μετά τη χορήγηση του εμβολίου **παρακαλούμε να αναζητήσετε άμεση ιατρική φροντίδα:**

- δυσκολία στην αναπνοή
- πόνο στο στήθος
- πρήξιμο ή κρύο σε έναν βραχίονα (μπράτσο) ή πόδι
- επίμονο πόνο στην κοιλιά
- πονοκεφάλους δυνατούς ή που χειροτερεύουν ή εάν βλέπετε τα πράγματα θολά
- πολλούς μικρούς μώλωπες (μελανιάσματα), κόκκινα ή μωβ σημάδια ή φουσκάλες με αίμα κάτω από το δέρμα

Μπορείτε, επίσης, να επικοινωνήσετε με την τοπική μονάδα δημόσιας υγείας [local public health unit](#) για να κάνετε ερωτήσεις ή για να δηλώσετε κάποια δυσμενή αντίδραση.

Πότε πρέπει να ξαναπάω για την δεύτερη δόση;

Εάν αυτή είναι η πρώτη σας δόση του εμβολίου κατά του κορωνοϊού COVID-19, μην αμελήσετε να επιστρέψετε για την δεύτερη δόση σας, σύμφωνα με τις οδηγίες της κλινικής εμβολιασμού ή του ατόμου που σας Παρείχε υγειονομική φροντίδα και σας έκανε την Πρώτη δόση του εμβολίου. Είναι σημαντικό να κάνετε δύο δόσεις του εμβολίου, καθώς η προστασία κατά του κορωνοϊού COVID-19 δεν είναι η καλύτερη δυνατή μέχρι μετά τη χορήγηση της δεύτερης δόσης σας. **Είναι πολύ σημαντικό να κάνετε την δεύτερη δόση, έστω και εάν είχατε Παρενέργειες την Πρώτη φορά.**

Με ποιον πρέπει να επικοινωνήσω εάν έχω ερωτηματικά;

Εάν έχετε ερωτήσεις να κάνετε, Παρακαλούμε να μιλήσετε με το άτομο που σας Παρέχει υγειονομική φροντίδα ή με το άτομο που σας έκανε το εμβόλιο.